

української культури: Методологічні засади осмислення. – Київ: Фенікс, 1996. – С. 8–16.

REFERENCES

1. Vashchenko, G. (1994). *Vykhovnyy ideal* [Educational ideal]. Poltava: Ed. newspaper 'Herald Poltava.
2. Ivanitskii, A. (2008). *Khrestomatiya z ukrayins'koho muzychnoho fol'kloru (z poayasnennyamy ta komentaryamy* [Readings on Ukrainian folk music (with narration and commentary)]. Ball: New Book.
3. Herchanivska, P. E. (2010). *Funktsionuvannya narodnoyi kul'tury v sotsiumi* [Functioning of folk culture in society Culture of Ukraine]. Vol. 29.
4. Grits, S. (2002). *Transmissiya fol'klornoji tradytsiyi. Etnomuzykologichni rozvidky* [Transmission folk tradition. Etnomuzykologichni Intelligence]. Ternopil: Aston.
5. Kahan, M. S. (1997). *Fylosofskaya teoriya tsennostey* [Theory Fylosofskaya values. Lectures]. St. Petersburg: TOO TK Petropolis.
6. *Kul'turolohichnyy slovnyk* (2011). [Culturological dictionary]. ed. VI horns. – Kyiv, IA, 2011. – 464 p.
7. Pastushenko, A., Ponomarenko, M. I. (2011). *Narodna pisenna tvorchist' v Ukraini* [Folk song work in Ukraine teach. guidances]. Exactly: PPDМ.
8. Popova, L. M. (2011). *Pesennoe tvorchestvo*

kak aspekt fylosofsko-kul'turolohicheskoho znannya [Pesennoe How Creativity aspect of philosophical and kulturolohicheskoho knowledge]. Belgorod: BНУKY.

9. Chaplygin, A. K. (1999). *Tvorchyy potential lyudyny: vidstanovlennya do realizatsiyi. (Sotsial'no-fylosofs'kyy analiz)* [Creative potential rights: vidstanovlennya to implementation. (Socio-philosophical analysis)]. Kharkov: Basis.

10. Shynkaruk, V. I. (1996). *Ponyattya kul'tury. Fylosofs'ki aspekty* [Concept of culture. Philosophical Aspects]. Kyiv: Phoenix.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

КЛЕПАР Марія Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкового навчання ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

Наукові інтереси: дослідження народно-пісенних традицій та їхнього впливу на формування духовності особистості.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

KLEPAR Mariya Vasylyvna – Candidate of Pedagogical Sciences, Assistant Professor of the Vasyly Stefanyk Precarpathian National University Ivano-Frankivsk.

Circle of interests: folk-song tradition in the development of individual spirituality.

УДК 745/749.071.4/.077

МОЗОЛЮК-КОНОВАЛОВА Олена Миколаївна –

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри образотворчого,
декоративного-прикладного мистецтва та трудового навчання
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії
e-mail: ElenaMK74@ukr.net

**ВПЛИВ ТВОРЧОГО СЕРЕДОВИЩА НА ПРОФЕСІЙНЕ СТАНОВЛЕННЯ
ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО
МИСТЕЦТВА**

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Однією з важливих проблем мистецької педагогіки є формування професіоналізму майбутнього вчителя образотворчого мистецтва. Це потребує активізації оптимальних педагогічних умов, що позитивно впливають на становлення особистості студента, формування та розвитку його творчого потенціалу. Майбутній вчитель образотворчого мистецтва повинен володіти не тільки певним багажем знань та вмій з фаху, а й бути креативною, всебічно розвинутою особистістю, яка б урахувала індивідуально-вікові особливості та творчі вподобання вихованців, створювала на уроках ситуацію успіху.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

У психолого-педагогічній літературі досить ґрунтовно розглянуто питання освітнього середовища (І. Баєва, Є. Бондаревська, М. Боритко, Л. Буєва, А. Валицька, О. Верещак, В. Веснін, С. Гессен, Н. Гонтаровська, О. Гуменюк, Р. Дегтяренко, І. Демакова, Л. Диненкова, Б. Ельконін, Л. Кепачевська, В. Левін, І. Левицька, А. Лукіна, О. Любар, Г. Любимова, Ю. Мануйлов, Л. Новиков, М. Пойма, К. Приходченко, С. Рощина, В. Рубцов, С. Савченко, Н. Селиванова, В. Сериков, В. Слободчиков, В. Степанов, В. Струманський, І. Улановська, А. Хуторський, В. Черкашенко, І. Шабатова, В. Ясвін та ін).

Термін «середовище» в психолого-

педагогічній літературі з'явився у 20-ті роки ХХ століття (П. Блонський, О. Калашніков, А. Макаренко, А. Пінкевич, М. Пістрак, С. Шацький та ін.). Дослідники стверджували, що об'єктом впливу педагога повинен бути не вихованець, а умови, у яких він перебуває. Зокрема, С. Шацький поділяв середовище на декілька рівнів: країна, національність, місце проживання (місто, село, центр, околиця), місце роботи (завод, фабрика, бібліотека, школа і т.д.), родина (сім'я). Кожен із зазначених рівнів потрібно враховувати педагогу для визначення середовища, у якому проживає дитина, з метою активного впливу школи, освітнього середовища на її перетворення. Дослідник підкреслював важливість створення освітнього середовища, яке повинно виходити за межі школи, навчального закладу, поширюючись у зовнішньому, соціальному середовищі.

У психолого-педагогічній та мистецькій літературі вказано, що проблема впливу творчого середовища на становлення особистості є надзвичайно актуальною (Ш. Амонашвілі, І. Волкова, Й. Ігтен, П. Каптерев, А. Куїнджі, О. Леонт'єв, І. Репін, М. Семенова, В. Сухомлинський, П. Чистяков, К. Юон та ін.). Зокрема, К. Приходченко в дослідженні: «Педагогічні основи формування творчого освітньо-виховного середовища в загальноосвітніх навчальних закладах гуманітарного профілю» наголошує, що в процесі формування творчого середовища «відбувається становлення щасливої особистості, здатної до життєвої самотворчості, де тріада «громадянин-держава-освіта» і критично-креативна (трансформаційна) парадигма освіти є превалюючими. Виходячи з вище сказаного, творче освітньо-виховне середовище має такі характерні риси, як: культуроцентричність, аксіологічність, поліваріантність, діалогічність, емоційність, толерантність» [6, с. 16].

Дослідженням особистості майбутнього вчителя, його моральних, духовних, естетичних якостей, творчих здібностей присвячено праці О. Альохіна, Ш. Амонашвілі, Н. Боголюбова, І. Ігтена, Б. Лихачова, І. Ветрової, Т. Комарової, В. Корешкова, В. Кузіна, Н. Ростовцева, О. Савенкова, Н. Сокольнікової, Є. Шорохова, Т. Шпікалової та ін.

Важливе місце в процесі становлення особистості майбутнього вчителя Ш. Амонашвілі, І. Волкова, І. Ігтен, П. Каптерев, М. Семенова, В. Сухомлинський, В. Шаталова надають власному прикладу педагогів, батьків, художників та інших осіб, авторитетних для студента. Власним прикладом педагог передає

накопичений досвід, показує студентам мету, до якої потрібно прагнути, щоб досягти професійної майстерності. «Повага до людини є початок і кінцева мета будь-якого виховання. Тільки обдарований вихователь, тобто той хто володіє вродженим педагогічним чуттям, буде обов'язково поважати і захищати в кожній маленькій людині неповторне чудо народження нової особистості. В освіті обдарованість (педагога) має важливе значення настільки, як у жодній іншій області людської діяльності» [2, с. 7].

Мета статті – дослідження особливостей впливу творчого середовища на професійне становлення особистості майбутнього вчителя образотворчого мистецтва, визначення організаційно-педагогічних умов формування творчого середовища в процесі образотворчої діяльності студентів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Зазначимо, що у процесі становлення особистості майбутнього вчителя образотворчого мистецтва важливе значення належить впливу творчого середовища під час занять рисунком, живописом, композицією тощо.

У дослідженні «Естетика акварельного живопису в підготовці майбутніх педагогів-художників» М. Семенова зазначає, що вплив творчого середовища на становлення майбутнього вчителя образотворчого мистецтва здійснюють в аспекті розвитку його духовності, формування моральних, інтелектуальних, естетичних поглядів. Таке становлення відбувається в процесі активної навчальної та творчої діяльності, шляхом самоосвіти, самовдосконалення та саморозвитку. Науковець підкреслює, що майбутній вчитель образотворчого мистецтва за період навчання у вищому педагогічному навчальному закладі повинен сформуватися як професійний художник-педагог, як-от: виховати в собі такі вольові якості, як працелюбність, наполегливість, бажання досягнути поставленої мети, розвинути естетичний смак та художньо-образне мислення.

М. Семенова наголошує, що всебічно розвинута особистість художника-педагога тісно пов'язана з художньо-творчою активністю, котра, на думку науковця, не може розвиватися без створення відповідного художньо-творчого середовища. Автор зазначає, що творчий пошук студентів, прагнення до професійного самовдосконалення, відвідування музеїв, виставок, вивчення світової художньої культури, створення власних творчих робіт, участь у студентських та професійних виставках є тим творчим середовищем, яке

сприяє професійному становленню особистості майбутнього вчителя образотворчого мистецтва. «...поняття творче середовище складається із сукупності педагогічних умов навчання та виховання майбутнього педагога-художника, його творчої особистості та художньої індивідуальності, новаторських експериментальних поглядів на сучасне навчання образотворчому мистецтву, заснованих на традиціях світового образотворчого мистецтва» [7, с. 146].

Отже, середовище – це умова життєдіяльності людини, завдяки якій здійснюють процес формування базових цінностей, засвоєння соціального досвіду, розвиток особистісних характеристик. Творче середовище – це процес діяльності, спрямований на формування та розвиток творчого потенціалу конкретної особистості чи групи людей.

Організація творчого середовища становить принципово новий підхід до організації навчального процесу, взаємодії між викладачем та студентом. Таке середовище потрібно створювати під час аудиторних занять, у процесі виконання самостійної домашньої роботи, плернерної практики.

Під час практичних занять важливо зацікавити студента, прищепити бажання до виконання того чи іншого образотворчого завдання.

Для ефективної реалізації навчально-виховного процесу, спрямованого на професійне становлення особистості майбутнього вчителя образотворчого мистецтва, було визначено організаційно-педагогічні умови формування творчого середовища, представлені у двох блоках: організаційному та дидактичному.

Розкриємо детальніше кожний з блоків (див. табл.1). Важлива роль надається **організаційному блоку** організаційно-педагогічних умов формуванню творчого середовища.

Для організації *творчого середовища* необхідною умовою є створення сприятливої дружньої атмосфери взаєморозуміння та взаємодопомоги, бажання навчатися в цьому колективі. Творче середовище виступає важливим фактором у процесі формування професійної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва.

Залучення до педагогічного процесу художників-педагогів, живописців, графіків, скульпторів, дизайнерів, майстрів декоративно-прикладного мистецтва сприяє передачі їхнього професійного досвіду студентам. Це спонукає майбутніх учителів образотворчого мистецтва до визначення мети власної творчості. «Педагог, що сформувався

як художник, вчений, який досяг певних висот у професійному розвитку, завжди користується великим авторитетом у студентів. Такому фахівцеві нескладно організувати творче середовище на заняттях, базуючи свою роботу зі студентами на власному прикладі, показуючи техніки роботи різними матеріалами, допомагаючи за необхідності студентам у виправленні помилок, демонструючи власні творчі роботи» [7, с.144].

У процесі формування професійного становлення майбутнього вчителя образотворчого мистецтва важливим є *залучення викладачів профільних спеціальностей до проведення майстер-класів, персональних виставок*. Такі заходи сприяють розвитку загальної культури особистості, формуванню духовності та самоосвіти.

Таблиця 1

Організаційно-педагогічні умови формування творчого середовища

Організаційний блок	Дидактичний блок
Організація творчого середовища	Добір змісту навчального матеріалу
Залучення до педагогічного процесу художників-педагогів, живописців, графіків, скульпторів, дизайнерів, майстрів декоративно-прикладного мистецтва	Застосування сучасних методів, прийомів, видів роботи відповідно до завдань фахових дисциплін Використання індивідуального підходу до навчання студентів
Залучення викладачів профільних спеціальностей до проведення майстер-класів, персональних виставок	Забезпечення міжпредметних зв'язків (зв'язок між фаховими дисциплінами) Залучення студентів до самоосвіти (виконання домашнього завдання, відвідування музеїв, виставок, проведення студентських творчих виставок)

Наступною важливою організаційно-педагогічною умовою формування творчого середовища в майбутніх учителів образотворчого мистецтва є дотримання **дидактичного блоку**, який передбачає: добір змісту навчального матеріалу, застосування сучасних методів, прийомів, видів роботи відповідно до завдань фахових дисциплін, використання індивідуального підходу до навчання студентів, забезпечення міжпредметних зв'язків (зв'язок між фаховими дисциплінами), залучення студентів до самоосвіти (виконання домашньої роботи,

відвідування музеїв, виставок, проведення студентських творчих виставок).

Важливим у процесі формування творчого середовища є *добір змісту навчального матеріалу* та його доцільне структурування. Тому на початкових етапах навчання фаховим дисциплінам (живопис, рисунок, композиція, скульптура, декоративно-прикладне мистецтво) доцільно добирати такі вправи та техніки виконання, які б сприяли формуванню творчого середовища під час занять. Необхідно враховувати те, що студенти не одразу отримують гарний результат діяльності. Заняття проходять, як правило, емоційно, студенти стараються якомога більше приділити увагу виконанню практичної роботи. У цей час доцільно проводити аналіз виконання практичного завдання з метою виявлення позитивних і негативних сторін, заохочення до подальшої творчої роботи.

Наступною дидактичною умовою є *застосування сучасних методів, прийомів, видів роботи відповідно до завдань фахових дисциплін*, які передбачають; по-перше, творчий пошук художнього образу, по-друге – виправлення незначних помилок, допущених під час виконання практичного завдання. Досягаючи позитивного результату в процесі навчання, майбутні вчителі образотворчого мистецтва набувають таких важливих рис особистості, як працьовитість, воля, вміння досягати поставленої мети в навчанні. Таким чином, оволодіння студентами різними методами, прийомами, видами роботи позитивно впливає на формування художньо-образного мислення, надаючи досвід для подальшої творчості художника-педагога.

Важливою організаційно-педагогічною умовою дидактичного блоку є *використання індивідуального підходу до навчання студентів*, що сприяє пошуку методичних прийомів, індивідуальних дидактичних завдань відповідно до здібностей і можливостей кожного студента. Впровадження особистісно орієнтованого навчання на індивідуальній основі, яке сприяє забезпеченню варіативного змісту навчального матеріалу, утіленню індивідуальної форми організації навчальної діяльності, можливості вибору завдань студентами, корегуванню тем викладачем, є важливою умовою професійного становлення особистості майбутнього вчителя образотворчого мистецтва.

Забезпечення міжпредметних зв'язків (зв'язок між фаховими дисциплінами) допомагає розвитку художньо-образного мислення студентів, спонукає до творчого пошуку в процесі виконання академічних завдань, дозволяє піднятися на нову сходинку

естетичного і художньо-професійного ставлення до образотворчого мистецтва.

Важливою дидактичною умовою формування творчого середовища є *залучення студентів до самоосвіти (виконання домашнього завдання, відвідування музеїв, виставок, проведення студентських творчих виставок)*. Виконання домашнього завдання є важливим складником у процесі професійного становлення майбутнього вчителя образотворчого мистецтва. Під час виконання домашнього завдання студент зникає до необхідності самостійного творчого пошуку, прийняття рішень, подолання труднощів. Основна мета художника-педагога полягає в здійсненні консультативного керівництва студентом в процесі реалізації його творчих ідей.

Під час відвідування музеїв, виставок студенти оволодівають знаннями з історії образотворчого мистецтва, ознайомлюються з художніми напрями і стилями, творчістю українських та зарубіжних художників. Відвідування музеїв, виставок позитивно впливає на професійне становлення особистості майбутнього вчителя образотворчого мистецтва, формування його художніх смаків, духовності, інтелігентності.

Проведення студентських творчих виставок надає можливість вихованцям оцінити власні роботи поряд з роботами своїх товаришів та викладачів, що позитивно впливає на творчий саморозвиток, виховує прагнення бути кращим художником-педагогом.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. В умовах недостатньо відведеного часу на роботу в навчальних аудиторіях, позитивним є прагнення студентів краще працювати самостійно, усвідомлюючи, що навчальних годин не вистачає, і самоосвіта є важливою умовою набуття професійної майстерності. Негативним моментом у процесі викладання базових мистецьких дисциплін є скорочення загальної кількості годин за навчальним планом, що відображається на рівні підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва. Викладачі вимушені подавати навчальний матеріал у скороченому вигляді для того, щоб студенти могли виконати необхідну кількість навчальних завдань.

Таким чином, однією з важливих організаційно-педагогічних умов, що сприяють професійному становленню особистості майбутнього вчителя образотворчого мистецтва, є організація творчого середовища, що передбачає створення атмосфери дружби та взаємодопомоги, бажання навчатися в цьому колективі та позитивно впливає на професійне

зростання студентів; залучення до педагогічного процесу художників-педагогів, живописців, графіків, скульпторів, дизайнерів, майстрів декоративно-прикладного мистецтва; залучення викладачів профільних спеціальностей до проведення майстер-класів, персональних виставок; добір оптимального змісту навчального матеріалу; застосування сучасних методів, прийомів, видів роботи відповідно до завдань фахових дисциплін; використання індивідуального підходу до навчання студентів; забезпечення міжпредметних зв'язків (зв'язок між фаховими дисциплінами); залучення студентів до самоосвіти (виконання домашнього завдання, відвідування музеїв, виставок, проведення студентських творчих виставок).

Отже, творче середовище повинне оточувати майбутнього вчителя образотворчого мистецтва протягом усього процесу навчання, від нього залежить психологічна сумісність студента із викладачем, ступінь працездатності, бажання вчитися, пізнавати нове.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Бех І. Д. Традиційні і сучасні цілі навчально-виховного процесу / І. Д. Бех // Педагогіка толерантності: Громадський психолого-педагогічний журнал для вчителів, вихователів, науковців, батьків та юнацтва – для всіх, кого турбують проблеми виховання та освіти. – 2003. – № 1. – С. 26–29.
2. Иттен И. Искусство формы. 2-е издание / И. Иттен. – М.: Издатель Д. Андронов, 2001. – 136 с.
3. Каптерев П. Ф. Избранные педагогические сочинения / П. Ф. Каптерев. – М.: Педагогика, 1982. – 704 с.
4. Краткий словарь по эстетике. – М.: Просвещение, 1989. – 223 с.
5. Кузин В. С. Рисунок. Наброски и зарисовки: учебное пособие для студентов учреждений высш. проф. образования / В. С. Кузин. 2-е изд., стер. – М.: Академия: Издат. центр «Академия», 2013. – 232 с.
6. Приходченко К. І. Педагогічні основи формування творчого освітньо-виховного середовища в загальноосвітніх навчальних закладах гуманітарного профілю: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора. пед. наук: спец. 13.00.07 «Теорія та методика виховання» / К. І. Приходченко. – К., 2008. – 45 с.
7. Семенова М. А. Эстетика акварельной живописи в подготовке будущих педагогов-художников: дисс. ...-ра педагогических наук: спец. 13.00.02 «Теория и методика обучения и воспитания (изобразительное искусство)» / М.А. Семенова. – М., 2014. – 450 с.
8. Сокольникова Н. М. Методика преподавания изобразительного искусства: учебник для студ. учреждений высш. проф. образования / Н. М. Сокольникова. – 5-е изд. перераб. и доп. – М.: Академия, 2012. – 256 с.: ил.
9. Стариков М. М. Формирование творческого воображения у студентов художественно-

графических факультетов педагогических вузов на занятиях живописью: дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.02 «Теория и методика обучения и воспитания (изобразительное искусство)» / М. М. Стариков – М., 1993. – 207 с.

10. Шорохов Е. В. Композиция. [Учеб. для студентов худож.-граф. фак. пед. ин-тов] / Е. В. Шорохов. – М.: Просвещение, 1986. – 207 с.

11. Юсов Б. П. Интеграция искусств в полихудожественном развитии / Б. П. Юсов // Педагогика искусства в творческом поиске. – М.– Самара.: Исследовательский Центр Эстетического воспитания РАО, 1996. – С. 52–55.

REFERENCES

1. Bekh, I. D. (2003). *Tradyciini i suchasni tsili navchalno-vykhovnoho protsesu* [Traditional and modern aims of educational process].
2. Itten, I. (2001). *Iskusstvo formy*. 2-e izdanie [Art of form]. Moscow: Izdatel D. Andronov.
3. Kapterev, P. F. (1982). *Izbrannyye pedagogicheskie sochineniya* [Selected pedagogical works]. Moscow: Pedagogika.
4. *Kratkiy slovar po estetike*. (1989). [Desk dictionary in Aesthetics]. Moscow: Proshchenie.
5. Kuzin, V. S. (2013). *Risunok. Nabroski i zarisovki* [Drawing. Sketches]. Moscow: Academia: Izdat. tsentr «Akademiya».
6. Prykhodchenko, K. I. (2008). *Pedahohichni osnovy formuvannya tvorchoho osvitno-vykhovnoho seredovyyshcha v zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladakh humanitarnoho profilu* [Pedagogical basis of the formation of educational and training environment at the institutions of humanities profile]. Kyiv.
7. Semenova, M. A. (2014). *Estetika akvarelnoy zhivopisi v podgotovke buduschih pedagogov-hudozhnikov* [Aesthetics of water color painting in the training of prospective pedagogues-painters]. Moscow.
8. Sokolnikova, N. M. (2012). *Metodika prepodavaniya izobrazitel'nogo iskusstva* [Methodology of Fine Art teaching]. Moscow: Akademiya.
9. Starikov, M. M. (1993). *Formirovaniye tvorcheskogo voobrazheniya u studentov hudozhestvenno-graficheskikh fakultetov pedagogicheskikh vuzov na zanyatiyah zhivopisyu* [Formation of creative imagination of students of Art and Graphic faculties of pedagogical higher education institutions on painting classes]. Moscow.
10. Shorohov, E. V. (1986). *Kompozitsiya*. [Composition]. Moscow: Proshchenie.
11. Yusov, B. P. (1996). *Integratsiya iskusstv v polihudozhestvennom razvitii* [Integration of art in polyart development]. Moscow–Samara.: Issledovatel'skiy Tsentр Esteticheskogo vospitaniya RAO.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

МОЗОЛЮК-КОНОВАЛОВА Олена

Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри образотворчого, декоративно-прикладного мистецтва та трудового навчання Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

Наукові інтереси: методика навчання образотворчому мистецтву дітей дошкільного та шкільного віку, методика викладання мистецьких

дисциплін у вищій школі, формування особистості майбутнього вчителя образотворчого мистецтва.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

MOZOLIUK-KONOVALOVA Olena
Mykolaivna – Candidate of Pedagogical Sciences, Assistant professor of the department of descriptive,

decorative-applied art and labour education, Khmelnytskyi Humanitarian-Pedagogical Academy.

Circle of scientific interests: methods of teaching the Ukrainian fine arts preschool and school-age methods of teaching arts subjects in high school, identity formation of the future teacher of fine art.

UDK 378.147.091.3:74

SIKORSKA Joanna –
 Senior Lecturer, M.A., Adam Mickiewicz University
 Faculty of Educational Studies,
 Poznań, Poland
 e-mail: joannas07@amu.edu.pl

ADOLESCENTS IN A VIRTUAL MUSEUM OR HOW TO TEACH ABOUT THE CULTURAL HERITAGE OF OTHER NATIONS

Formulation and justification of the relevance of the problem. In the contemporary world, information technologies occupy an increasingly prominent place, because they play an important role in creating transborderness, or intertwining of the borders separating human creations, ideas, life patterns and values. Apart from the quality and standard of the message, also the quality of communication itself is changing. More often than not, face-to-face meetings are being replaced by interface-to-interface contacts.

For the contemporary people, the media have become the dominant space. As noted by T. Goban-Klas, just like a fish does not notice water that surrounds it, contemporary humans do not realize that they exist in a world «immersed» in the media [4, p. 42], and most human activities (including education) are assisted by new technologies. Not only do they pose threats that we notice more and more often when analyzing their causes and effects, but also they open up new areas that are conducive to lifelong learning. As teachers, we will bear in mind that young people live in the world of the media and use them constantly every day. We will also realize that it is therefore unwarranted to separate them from the media at school, where they spend most of the day. However, education should be smartly conducive to broadening and deepening information skills (extending well beyond information technology, in which most adolescent learners are fairly fluent), i.e. those that relate to knowledge acquisition from diverse sources, improve evaluation capabilities and enhance practical use of already possessed information [14, p. 50].

In the contemporary world, everything has its equivalent in the cyberspace – public and private institutions, schools, universities and individuals alike make online self-presentation

and actively participate in online communities. More and more often, new technologies are also utilized by museums and art galleries all over the world. Even though interaction with art in this way is surely different and incomplete, it can be seen as a certain substitute for direct contact; the notions of «making culture more available» and «education through art» can thus assume new dimensions.

The purpose of the article is to study ways to introduce cultural heritage of other nations to younger generation through virtual contact with art and culture.

The main material of the study. However, to introduce young people to the world of virtual contact with art, teachers wishing to employ this form of introducing students to the world of culture must answer a number of questions, including the following ones: «What is the potential of a medialized encounter between young people and art?», «What strategies should be followed to enable a discourse between the author (sender) and viewer of art?»; «How does the specific participation in the medialized world of art shape the attitudes of «being with art» and socializes to culture?».

Education through art – «open eyes for an open mind».

The idea of opening up a human being to culture through art is not new. However, it can be quite useful in the context of building cultural experience of young people, because «open eyes» make it possible to promote the attitude of an «open mind» [2; 21]. What seems incalculably valuable is the contribution of discussions and experiences on the one hand referring to transformations related to the functioning of young people in the postmodern world [8], and on the other hand drawing one's attention to the opportunities for the development of cognitive,